

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce: **Mgr. M. J.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 19. 8. 2015, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 15. 10. 2015, č. j. 1 Ad 32/2015 – 24,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Městský soud v Praze (dále jen „*městský soud*“) usnesením ze dne 15. 10. 2015, č. j. 1 Ad 32/2015 – 24, zamítl návrh žalobce na ustanovení zástupce pro řízení o žalobě. Při posuzování podmínek podle § 35 odst. 8 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „*s. ř. s.*“), totiž shledal, že žalobce je sám schopen hájit svá práva před soudem, a proto zastoupení ustanoveným zástupcem není v jeho případě nezbytné.

Žalobce (dále též „*stěžovatel*“) se s uvedeným závěrem neztotožnil a proti usnesení městského soudu podal kasační stížnost. Poukázal na to, že v žalobě vůči přezkoumávanému rozhodnutí namítl pouze nesprávný výpočet výše důchodu z viny žalované, která měla na základě „*minulých událostí*“ vědět, že mu náleží vyšší důchod. Přesné zdůvodnění toho, proč žalovaná postupovala nesprávně, už podle stěžovatele závisí na detailní znalosti příslušných a dříve platných předpisů, které neovládá. Tvrdí, že si neumí představit, jak se bez ustanoveného zástupce bude rovnocenně měřit s právníky žalované, kteří se danou problematikou zabývají profesně. Stěžovatel má za to, že obdobný případ ještě soudně nebyl řešen a jedná se tedy o případ mimořádný.

Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Nejvyšší správní soud stěžovatelovy námitky podřadil ke kasačnímu důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Podle ustanovení § 57 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 59 odst. 1 s. ř. s. obecně platí, že náklady zastoupení jsou součástí nákladů soudního řízení, a že tyto náklady je účastník povinen nést si sám. Výjimku z tohoto pravidla však předvídá ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s., podle něhož předseda senátu může navrhopvateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Podle téhož ustanovení současně platí, že hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby platí v takovém případě stát.

Soud může dobrodiní zastoupení účastníka na účet státu přiznat jen zcela výjimečně. Rozhodnutím soudu lze ustanovit zástupce pouze tehdy, jestliže jsou kumulativně splněny dvě podmínky: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a 2) je to nezbytně třeba k ochraně jeho zájmů. Splnění první podmínky limitují kritéria nezbytná pro osvobození od soudních poplatků dle § 36 odst. 3 s. ř. s. Při hodnocení druhé podmínky je třeba vzít v úvahu skutečnost, že v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu není zastoupení (natož advokátem) povinné. Městský soud v Praze proto správně vycházel z premisy, že nezbytnost zastoupení stěžovatele je třeba posoudit ve vztahu ke schopnostem stěžovatele samostatně hájit svá práva u soudu v konkrétním řízení.

Stěžovateli byl přiznán starobní důchod v roce 2008, u žalované poté v roce 2015 uplatnil žádost o nové rozhodnutí s tím, že nárokuje zápočet doby pobírání invalidního důchodu. Žalovaná žádosti vyhověla, v důsledku toho zvýšila celkovou dobu jeho pojištění o 435 dní a taktéž upravila i výši starobního důchodu. K tomu dále uvedla, že stěžovatel měl již při podání žádosti o starobní důchod dne 10. 3. 2008 uvést, že dříve pobíral invalidní důchod. Tato doba podle jejího názoru nebyla v roce 2008 započítána v nároku na starobní důchod jen vinou stěžovatele.

Stěžovatel poté u příslušného soudu sám podal žalobu, v níž uplatnil žádost o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení advokáta (obdobně později postupoval též v řízení o kasační stížnosti). V žalobě žalované vytkl, že nesprávně nezohlednila jeho dříve pobíraný invalidní důchod, přitom si této skutečnosti měla být vědoma z úřední činnosti. Na základě uvedeného tedy stěžovatel dovodil, že se v jeho věci neuplatní pětiletá prekluzivní lhůta pro zpětné doplacení důchodu do správné výše. Nejvyšší správní soud je toho názoru, že tato tvrzení lze považovat za řádně formulovaný žalobní bod.

Nejvyšší správní soud dále přihlédl k tomu, že stěžovatel již od počátku řízení dostatečně využívá procesní instituty, jeho podání jsou formálně bezvadná, přehledná, je z nich patrné, čeho se domáhá a co svým podáním sleduje. Je tedy nepochybné, že se při vyřizování svých záležitostí alespoň v základních právních institutech orientuje a na nastalou procesní situaci je schopný přiměřeně reagovat. Stěžovateli je předmět sporu dostatečně srozumitelný a je mu i zřejmé, čeho v řízení hodlá dosáhnout. Nejvyšší správní soud z těchto důvodů proto neshledal důvod, pro který by stěžovatelovo zastoupení v tomto řízení bylo nezbytné.

Tvrdí-li stěžovatel, že nedisponuje potřebnými podrobnými znalostmi z oblasti práva sociálního zabezpečení, nic mu nebrání v tom, aby zastoupení v tomto řízení zajistil na své náklady. Nejvyšší správní soud připomíná, že stěžovatel již v žalobě tvrdil, že s věcí je seznámen Mgr. Jindřich Lechovský, advokát, o jehož ustanovení zástupcem současně požádal.

Z vyložených důvodů se Nejvyšší správní soud ztotožnil s Městským soudem v Praze v tom, že z hlediska podmínek pro ustanovení zástupce, které vyžaduje § 35 odst. 8 s. ř. s., není u stěžovatele dána nezbytnost jeho zastoupení. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, úspěšné žalované pak nevznikly náklady řízení přesahující běžný rámec její úřední činnosti, Nejvyšší správní soud proto nepřiznal náhradu nákladů řízení žádnému z účastníků (§ 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 16. března 2016

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu